

Jusuf Trbić

Predsjednik BZK “Preporod” Bijeljina /

BZK “Preporod“, Bijeljina Chairman

trbicjusuf@gmail.com

IZDAJA BOSNE¹

BETRAYAL OF BOSNIA²

Knjiga dr. Muhameda Borogovca o kojoj je ovdje riječ jedno je od onih štiva o kojima se ne može šutjeti. To je, u najkraćem, hronika izdaje države Bosne i njenog najbrojnijeg naroda, gledana iz perspektive neposrednog učesnika i nezavisnog, nepristrasnog analitičara, koji je, živeći u SAD-u, imao uvid u dešavanja i dokumenta koja su većini nas u domovini bili nepoznati ili manje poznati. Ovo je knjiga koja nudi istinu drugačiju od one zvanične, knjiga koja upozorava i iznosi tvrdnje koje će većinu čitalaca “izbaciti iz sedla” i poslije koje ništa više neće biti isto u našem poimanju novije historije BiH. Možemo se ne složiti s tvrdnjama autora, možemo ih odbacivati i negirati, ali ih nećemo moći ignorisati, jer je istina kakvu on nudi suviše iznenađujuća, neočekivana i bolna. To je knjiga koja nas tjera da razmišljamo na način koji je mnogima do danas bio nepoznat. U najmanju ruku, natjeraće nas da razmislimo o tvrdnjama brojnih učesnika tadašnjih događaja (recimo akademika Muhameda Filipovića ili Tarika Haverića) koji su još davno upozoravali na ulogu bošnjačkog političkog vođstva u etničkoj podjeli Bosne i dogovorenom ratu.

Rezultat čitanja ovog štiva u najmanju ruku je otrežnjujući. A u ovim vremenima sveopšte duhovne i materijalne bijede koja vlada Bosnom, u vremenima etno-religijske podjele društva na tri isključujuće, mrzilačke i zatvorene proklete avlije u kojima neprikosnovenno vlada jednoulje gomile, ovakve knjige, čak i ako se ne složimo s njima (što je u ovom slučaju iznimno teško), probudiće nas i natjerati da mislimo drugačije. Ima li veće pohvale za neku knjigu?

U pismu Oscaru Pollocku (27. januara 1904. godine) Franz Kafka piše: “Smatram da bi uopšte trebalo čitati samo takve knjige koje nas ujedaju i bodu. Ako nas knjiga koju čitamo ne budi udarcem pesnice po glavi, zašto je onda

---

¹ Tekst je prikaz knjige autora dr. Muhameda Borogovca *Rat u Bosni i Hercegovini: Kako je genocid nagrađen i osnovana Republika Srpska*, Bloomington: Xlibris, 2019. (štampano u SAD-u).

² This text is a review of a book by Dr. Muhamed Borogovac *The War in Bosnia and Herzegovina: How Genocide Was Rewarded and Republika Srpska Established*, Bloomington: Xlibris, 2019 (printed in USA).

čitamo? Da nas usreći...? Zaboga, bili bismo sretni i da nema knjiga, a knjige koje nas usrećuju mogli bismo za nuždu pisati i sami. Ali, potrebne su nam knjige što na nas djeluju poput nesreće koja nas jako boli, poput smrti osobe koju smo voljeli više od sebe, kao da su nas odagnali u šume, daleko od ljudi, kao samoubojstvo; knjiga mora biti sjekira za zamrzlo more u nama.”

U močvari duha u koju su nas doveli samozvani lideri naroda, političke elite su, uz svesrdnu pomoć sakralnih autoriteta, izgradili sliku sopstvene nepogrešivosti, sasvim u skladu s religijskim kanonima, pa su, u skladu s tim, konstruisali novu prošlost kojom potvrđuju sopstvenu bezgrešnost, u odnosu na “one druge” koji našem plemenitom soju, od kako je svijeta i vijeka, rade o glavi. U svakom od plemena, na koje su podijelili nas, dojučerašnje građane, živi jedan kult, jedna istina, jedan glas, jedna pamet, sasvim različita od one u ostala dva krda, a njih, po svojim kanonima, proizvodi svaka nacionalistička elita za sebe. Pa smo tako dobili zidove u glavama i životima, koji svako krdo dijele od onog drugog, a sve nas od slobode, od svijeta, od svjetlosti. Zato su nam potrebne knjige koje, kako kaže Kafka, udaraju pesnicom u glavu i razbijaju zaleđeno more u nama.

Muhamed Borogovac piše o izdaji Bosne, i to ne izdaji od komšija, susjeda ili nekoga iz međunarodne zajednice, o čemu se, manje-više, sve zna, već o kontinuiranoj, svjesnoj i planiranoj izdaji onih u koje se godinama zaklinju nesretni Bošnjaci, vječite nevine žrtve i svojih i tuđih. Da li su Alija Izetbegović i njegovi najbliži sljedbenici još prije rata postigli sporazum o etničkoj podjeli Bosne, pa taj dogovor poštovali čak i po cijenu strašnih zločina nad građanima BiH, pogotovo Bošnjacima? Da li je u pravu profesor Zlatko Hadžidedić, koji je rekao da je rat u Bosni vođen zato da se realizuje taj plan etničke podjele? Da li su u pravu oni koji tvrde da je Alija Izetbegović srušio građansku Bosnu i njen prijeratni ustav i odlučujuće pomogao da se stvori Republika Srpska za račun velikosrpske politike, a da su njegovi nasljednici nastavili da svim silama čuvaju taj dogovor, zaključno s namjernim upropaštavanjem tužbe za reviziju presude za genocid, u režiji Bakira Izetbegovića? Mogu li se bošnjački intelektualci, političari, medijski djelatnici i običan narod suočiti, otvorenih očiju, sa ovom ozbiljnom, ubjedljivom i temeljito obrazloženom tvrdnjom o izdaji, bez iracionalnih reakcija, uobičajenih na ovom prostoru? Najzad, mogu li sudionici svih tih događaja konačno progovoriti o svemu, prije nego što odnesu u tamu zaborava ono što znaju?

Dogovoreni rat

Knjiga dr. Muhameda Borogovca, objavljena kod nas nedavno u dopunjenom izdanju, prvi put je štampana u septembru 1995. godine, dakle u vrijeme velikih pobjeda Armije BiH, koja je, kako autor kaže u uvodu, zaustavljena hitnom intervencijom Izetbegovića i Šaćirbegovića. On to odmah obrazlaže:

“Naime, 8. septembra 1995. u Genevi su oni dogovorili 'Sporazum o osnovnim principima' u kojem Republika BiH pristaje, suprotno Ustavu Republike BiH, da se osnuje Republika Srpska na 49% teritorije Republike BiH. Dr. Nijaz Duraković, koji je tada bio član Predsjedništva Republike BiH, u više navrata je svjedočio da Izetbegović nikada nije dobio saglasnost ostalih članova Predsjedništva BiH da se taj dogovor potpiše u ime BiH. Ipak je to učinjeno 26. septembra 1995. u Genevi... Dr. Duraković je to nazvao 'izdavanje rodnog lista Republici Srpskoj'.”

To je, kako kaže Borogovac, zaustavilo Armiju BiH pred Banjom Lukom i spriječilo je da ostvari konačnu pobjedu nad vojskom RS-a, jer je, nakon potpisivanja sporazuma, međunarodna zajednica insistirala da se poštuje potpisano. “Do toga trenutka”, kaže Borogovac, Armija Republike BiH je imala pravo uspostaviti ustavni poredak, tj. osloboditi od agresora i pobunjenika svaku stopu međunarodno, tj. internacionalno priznate Republike BiH. Međutim, poslije tog potpisa Armija Republike BiH je morala stati, jer je morala poštovati međunarodne, tj. internacionalne sporazume koje su potpisali lideri BiH... Dakle, Armiju Republike BiH nisu zaustavili 'Amerikanci', u što je Izetbegović uspješno ubijedio Bošnjake, nego papiri koje su Republici Srpskoj dali naši tadašnji lideri Izetbegović, Šaćirbegović, Silajdžić.”

A kako je moguće da je tako važna stvar ostala sakrivena od javnosti? Borogovac je direktan: “Nažalost, zbog potpune kontrole medija u BiH, čak i tako otvorena izdaja Ustava Republike BiH, kakva je bila potpisana ženevskim 'Osnovnim principima' 8. septembra 1995, uspješno je sakrivena od Bosanaca i Hercegovaca.”

Knjiga tako počinje “od kraja”, od završnog udara bosanskom oslobodilačkom ratu, a epilog je bio logičan: Dejtonski mirovni sporazum samo je ozvaničio tu dogovorenu podjelu, za koju je Alija Izetbegović tvrdio da se mora prihvatiti, jer su “narodi tako htjeli”. Ali borci u redovima Armije Republike BiH nisu se borili za podijeljenu, već za cjelovitu državu za koju su građani glasali na referendumu o samostalnosti. U Dejtonu je, dakle, formalno završena ta “velika igra”, preostalo je čuvanje te podjele i Republike Srpske, u čemu su bošnjački lideri bili itekako revnosni.

A sve je počelo davno prije toga, kad je beogradska izdavačka kuća “Srpska reč” (“neskrivena četnička kuća”, kako kaže Borogovac), 1970. godine izdala pamflet Alije Izetbegovića “Islamska deklaracija”. Ta knjiga u prvo vrijeme nije izazvala naročitu pažnju, ali je poslužila za jedan od tada uobičajenih sudskih procesa “unutrašnjim neprijateljima”, kakve je komunistička vlast organizovala s vremena na vrijeme. Tom knjigom je Izetbegović skrenuo pažnju beogradskih velikosrpskih ideologa, koji su u njemu prepoznali čovjeka koji će pomoći razbijanju BiH i stvaranju velike Srbije. Borogovac skreće pažnju i na jednu zanimljivost iz tog vremena: “Niko tada nije obraćao pažnju da je Izetbegović tokom suđenja stalno ponavljao da on u 'Islamskoj deklaraciji' ne misli na Bosnu i Hercegovinu, nego na neku državu u kojoj bi muslimani bili oko 80 posto stanovništva. Tek kada je po povratku iz Ženeve (Geneva) u septembru 1993, gdje je upravo potpisao Tuđman – Miloševićev plan unije 'tri Bosne', Alija Izetbegović izjavio da će muslimani dobiti državu u kojoj će sačinjavati oko 80% stanovništva, postalo je jasno o kojoj je državi riječ u 'Islamskoj deklaraciji'. Postalo je jasno da je Alija Izetbegović još tada želio i radio na podjeli Bosne i Hercegovine u najboljem srpskom interesu.” Uz to, podsjeća Borogovac, Izetbegović je u “Islamskoj deklaraciji” napisao da je Pakistan “naša generalna proba”. Time je dao do znanja da pristaje i na srpsku ideju razmjene stanovništva, kao što je učinjeno između Indije i Pakistana, da bi se napravila ekskluzivna muslimanska država.

Kao što je poznato, Alija Izetbegović je pušten iz zatvora i pasoš mu je vraćen u rekordno kratkom vremenu (o čemu je govorio Adil Zulfikarpašić), da bi, uz podršku velikosrpskih ideologa i goleme obavještajne i političke mašinerije iz Beograda, krenuo u etničku podjelu BiH. “Zašto bi velikosrbi olakšavali Izetbegoviću stvaranje muslimanske stranke”, pita se Borogovac, podsjećajući na poznatu izjavu Radovana Karadžića: “Ako bude izabran (Nijaz) Duraković, biće rat, a ako bude izabran Izetbegović, dogovorićemo se.” I odgovara: “Danas, poslije Izetbegovićevih potpisa na sve 'mirovne planove' kojima se legalizuju srpska osvajanja po Bosni i Hercegovini, postaje jasno da je Karadžiću trebao Izetbegović upravo da bi mogao uspješnije ratovati, tj. da bi imao nekoga u suprotnom taboru ko će mu svojim potpisima legalizovati okupirano kao 'srpsko'.”

Prva monoetnička stranka u BiH bila je Izetbegovićeva SDA, čije je osnivanje u martu 1990. godine bilo veliko iznenađenje, jer Muslimani su u najvećoj mjeri bili suzdržani kad je u pitanju ispoljavanje nacionalnih osjećanja. “Zato je bilo zaista nevjerovatno vidjeti četrdeset Muslimana i Muslimanki kako sjede pred TV kamerama, kao dokaz da su Muslimani prvi krenuli u nacionalno podvajanje u Bosni i Hercegovini. To je bio veliki propagandni poen u korist Srba.” Nakon toga krenula je velika nacionalistička parada

Izetbegovićevih sljedbenika širom zemlje, nesputano zazivanje vjerske države, vezanje zastava sa Karadžićevim SDS-om i HDZ-om i zajednički nastup na izborima. Na osnivačkoj skupštini SDA Izetbegović je najavio da “sljedi novi dogovor naroda, a narode mogu predstavljati samo njihovi istinski predstavnici”, ne obraćajući pažnju na to da je Republika BiH imala tada građanski ustav u kojem nije bilo predviđeno nikakvo dogovaranje naroda u odlučivanju. Bio je to otvoreni poziv na rušenje građanskog ustava i stvaranje antiustavnog modela etničke podjele, kojeg se bošnjački politički lideri drže do današnjeg dana. Uskoro nakon osnivanja SDA Izetbegović je počeo zagovarati podjelu BiH na etničke jedinice, pri čemu bi, kako je govorio, Bošnjacima pripala teritorija koju mogu kontrolisati. Tako su udareni temelji naše zajedničke propasti.

Hronika propadanja

Dok je buktao rat u Hrvatskoj, BiH je imala šansu da se odupre moćnoj JNA, tako što bi Teritorijalna odbrana u svakoj opštini gdje je to bilo moguće zadržala oružje i sklonila regrutne spiskove, kao što je učinjeno u Sloveniji, koja je bila prva na udaru Miloševićeve ratne mašinerije. U Bosni je oružje Teritorijalne odbrane bilo sklonjeno u kasarne JNA prije osnivanja SDA, ali u mjestima s bošnjačkom većinom lako je moglo biti blokirano njihovo odnošenje, kao što je učinjeno u Tuzli. Ali to nije učinjeno u drugim mjestima, recimo, u opštini Stari Grad Sarajevo, pa je naš glavni grad dočekao početak opsade bez ičega u rukama. Izetbegović je predložio da se sve jedinice JNA, koje se povlače iz Slovenije i Hrvatske, sa kompletnim naoružanjem, smjeste na teritoriju BiH, što se i dogodilo. Sporazum je potpisan 2. januara 1992. u Sarajevu. Posljedice su bile katastrofalne.

Ali građani naše države su na referendumu za nezavisnost 1. i 2. marta 1992. masovno izašli na glasačka mjesta i u procentu od 64 posto glasali za jedinstvenu, građansku, slobodnu BiH. Karadžićeva propagandna mašinerija je tvrdila (i to se čini i danas) kako su Srbi bojkotovali taj referendum. Borogovac to demantuje izvodeći jednostavnu računicu: Bošnjaka je bilo oko 43, a Hrvata 17 posto – to je 60 posto. Jasno je da nisu svi izašli na glasanje, to se nikad ne dešava, što znači da je veliki procenat Srba također glasao za nezavisnu BiH. Da li su novi politički lideri poštovali volju građana?

Borogovac podsjeća na isključivo pravilo koje važi u međunarodnom pravu, a to je vladavina pravnih normi i međunarodnih zakona, zbog čega su i stari srpski saveznici, poput Rusije, Francuske i Engleske, priznali nezavisnu BiH i prihvatili sankcije Srbiji zbog agresije na BiH. Među najvažnije norme

međunarodnog prava spadaju principi nepromjenjivosti granica silom i nemiješanja u unutrašnje stvari država. Ništa od toga ne može se mijenjati silom, ali može sporazumom unutrašnjih snaga. Takvi sporazumi su bili jedini mogući put za mijenjanje Ustava BiH i etničku podjelu zemlje. Dakle, bez pristanka bošnjačkog političkog vođstva ne bi bilo etničke podjele, koja je dogovorena davno prije rata, o čemu svjedoči crtanje etničkih mapa prije bilo kakvih vojnih djelovanja i potpis Izetbegovića (zajedno s Karadžićem i Bobanom) na Kutiljerov plan etničke podjele BiH 18. marta 1992. godine. Izetbegović je, pod pritiskom Amerikanaca, povukao svoj potpis, ali je kasnije potpisao sve planove o etničkoj podjeli BiH koji su bili ponuđeni. Potpisivanjem Kutiljerovog plana Izetbegović je napravio grešku koja se nikad više nije mogla ispraviti. Najprije, pristao je da se dogovara o etničkoj podjeli zemlje, što je odredilo temelj svih budućih planova, učinio je to sa liderima dviju separatističkih strana koje nisu imale nikakav legitimitet, čime je agresiju na državu BiH pretvorio u građanski rat, i, najзад, postavio se ne kao predsjednik države već kao lider muslimana, jedne od zaraćenih strana, čime je taj rat postao još i vjerski rat.

Borogovac podsjeća i na jedan slučaj koji se dogodio nakon usvajanja rezolucije Savjeta bezbjednosti UN-a o agresiji Srbije na BiH u maju 1992. godine (rezolucija 752) i zahtjeva EZ-a i KEBS-a iz maja iste godine, kao i rezolucije Generalne skupštine UN-a iz augusta 1992.

“Agent Republike BiH na Internacionalnom sudu pravde u Hagu (International Court of Justice – ICJ) američki profesor internacionalnog prava Fancis A. Boyle tužio je Srbiju (krnju Jugoslaviju) za genocid u Bosni i Hercegovini i već početkom 1993. blistavo je dobio prva dva ročišta na tom sudu. Srbija se tada našla u zaista kritičnoj situaciji, jer je zločin genocida najteži mogući zločin za koji može biti osuđena neka država na tom najvažnijem sudu na svijetu, tzv. svjetskom sudu. Međutim, prof. Boyle je tada naglo smijenjen od strane Izetbegovića, a tužba za genocid je od tada pa nadalje sabotirana od strane BiH vlasti...”

Posebno je problematičan pristanak Alije Izetbegovića da pregovara s agresorima i vođama separatističkih pokreta u BiH. Borogovac podsjeća da je predsjednik SAD-a George Bush 15. aprila 1992. godine dao ultimatum JNA da se povuče iz BiH, pa je čak i američka Šesta flota ušla u Jadran, kao priprema za vojnu intervenciju. Tada Izetbegović hitno odlazi na pregovore sa generalima JNA u Skoplje (24. aprila) i sa vojnim i civilnim vlastima SRJ dogovara da JNA povuče vojnike rodом iz Srbije, a sve ostalo da ostane u BiH, i to, kako je Izetbegović dogovorio, na “srpskim teritorijama”. Time je ne samo vezao ruke Amerikancima i spriječio vojnu intervenciju, već je

priznao ekskluzivno srpske etničke teritorije, što je bilo direktno suprotno Ustavu BiH. I ne samo to: on je, kao što smo rekli, svojim pregovorima s Karadžićem i Bobanom međunarodno priznatu agresiju dviju susjednih zemalja na BiH pretvorio u građanski rat. S dvojicom separatističkih lidera Izetbegović je počeo pregovore o “ustavnom preuređenju BiH”, što je bio početak katastrofe, jer time je spriječeno kažnjavanje agresora, koje je počelo nakon spomenutih rezolucija UN-a, pa su Srbiji i Crnoj Gori uvedene ekonomske sankcije, a zatim i ekonomska blokada, SRJ nije priznata kao država i isključena je iz UN-a i svih evropskih institucija. Svođenje agresije na građanski rat spriječilo je pomoć Bosni, kao žrtvi agresije, jer međunarodna zajednica može da se umiješa u slučaju napada jedne države na drugu, ali ne i u slučaju građanskog rata. Svojim pregovorima Izetbegović je ukinuo svaku mogućnost eventualnog vojnog angažovanja NATO-a na strani Armije BiH. Uz to je on, suprotno svojoj ustavnoj zakletvi i volji građana BiH izraženoj na referendumu, sebe sveo na vođu muslimana, a agresiju na BiH pretvorio ne samo u građanski već i u vjerski rat. Najvećeg zločinca Evrope nakon Drugog svjetskog rata Radovana Karadžića on je pretvorio u legalnog predstavnika jedne od strana u tom građanskom ratu. Izetbegović se deklarirao ne kao predsjednik jedne države, već kao vođa muslimana (što je bio šamar Americi i Evropi i svim prijateljima Bosne u svijetu), kao da je radio po diktatu graditelja velike Srbije, i to je bila katastrofalna greška. Ako je bila greška.

Posebno se to odnosi na pristanak da se pregovara o Ustavu BiH, i to sa onima koji su krvlju i zločinima rušili državu. On je potpisao svaki plan podjele Bosne: i Kutiljerov, i Vance-Owenov, i Owen-Stoltenbergov, i dogovor Miloševića i Tuđmana o uniji država, i plan Kontakt-grupe iz juna 1994. Za Izetbegovića ustavni principi i opstanak države nikad nisu bili problem, problem su bile samo mape etničke podjele. Svojim potpisom on je legalizovao uključivanje mnogih gradova s bošnjačkom većinom u mapu srpskog entiteta i time direktno doprinio legalizovanju etničkog čišćenja. Među tim gradovima je i Srebrenica, mjesto jedinog sudski presuđenog genocida u Evropi nakon holokausta. Srebrenicu niko iz naše delegacije nije ni spomenuo u Dejtonu.

Takvim svojim ponašanjem Alija Izetbegović je praktično poništio rezultate referenduma za nezavisnost BiH i priznanje BiH kao države i srušio Ustav Republike BiH. Jedino rješenje koje je on zastupao, i to sve vrijeme, bilo je podjela BiH na tri etničke jedinice. Bez njegovog pristanka etnička podjela BiH nikad ne bi mogla biti legalizovana, niti bi mogla biti poništena volja građana i borba Armije BiH za državu kakvu su građani željeli. I, što je najgore, time su bile vezane ruke administraciji SAD-a i saveznicima da vojno reaguju i spriječe dalju agresiju. Pristankom da i branitelji Sarajeva, kao i

napadači, moraju predati teško oružje (tzv. “Aerodromski sporazum”, nakon masakra na Markalama 1994), a da će NATO čuvati granice razgraničenja, postignuto je da Armija BiH nije više smjela krenuti u oslobađanje Sarajeva, pa su Mladićeve snage mogle da se okrenu drugim ratištima (Goražde).

Koga je branio Alija?

Veći broj autora pisao je o tadašnjem objašnjenju Alije Izetbegovića o tome zašto je potpisao Vance-Owenov plan u martu 1993. godine. U Skupštini BiH on je tada izjavio: “U dilemi da li da spašavam narod ili državu odlučio sam se da spašavam narod.” Muhamed Borogovac o tome kaže: “Svaki srednjoškolac zna da je država osnovno sredstvo odbrane naroda. Bez državnih institucija, armije i milicije, nema zaštite naroda. Bez države nema ni mobilizacije u armiju, ni proizvodnje, ni zdravstva, tj. nema odbrane naroda. Ustvari, najbolji način da se uništi narod je da mu se prvo uništi država.” Baveći se isključivo mapama i podjelom teritorija, Izetbegović se zalagao za oslobađanje samo onih krajeva u kojima su Bošnjaci bili u većini, opravdavajući to tvrdnjom da je “naše samo ono što možemo kontrolisati”. Ali veći broj većinski bošnjačkih gradova lako je ustupio Karadžićevim Srbima. Tako je, ponavljajući kako se bori za jedinstvenu BiH, Srbima ustupio Višegrad, Zvornik, Foču, Brčko, Bijeljino... Na kraju i Srebrenicu. Poslije potpisa “plana Unije tri Bosne” Tuđmana i Miloševića u ljeto 1993. Izetbegović izjavljuje: “Važno je da smo sačuvali državu.” Ali svaki student prava zna da unija po definiciji nije država. I svako zna da se, pogotovo u našim uslovima, etnički podijeljena država više nikad neće moći sastaviti. Međutim, već tada je Izetbegović, zahvaljujući svom neupitnom autoritetu, od sebe odbacivao svakoga ko se ne slaže s njim, a buntovnici su, u tim nesigurnim vremenima, lako mogli platiti glavom. Pomoć je, naravno, imao od Islamske zajednice, na čije je čelo doveo svog glorifikatora Mustafu Cerića, i to je bila važna, ako ne i presudna podrška njegovoj politici. U junu 1994. godine, piše Borogovac, Izetbegović je ubijedio Skupštinu BiH da prihvati plan Kontakt-grupe, kojim se država dijeli u omjeru: 51 posto Federaciji BiH i 49 posto RS-u, tvrdeći da će Srbi taj plan odbiti. “Kada su taj plan, koji je bio ponuđen u formi 'uzmi ili ostavi', Srbi stvarno odbili, on je došao na zasjedanje Generalne skupštine UN-a i 27. septembra 1994. i tražio da se 'arms embargo' Bosni i Hercegovini ne skida sljedećih 6 mjeseci, nego da UN natjeraju Srbe da prihvate plan Kontakt-grupe. Tim istupom je zaustavio Kongres Sjedinjenih Američkih Država koji je već bio dvotrećinskom većinom izglasao da USA treba da naoružaju Armiju RBiH. U svom govoru u UN-u Izetbegović je rekao da naoružavanje Armije RBiH može naljutiti Srbe i da se oni mogu osvetiti, jer su mnogo jači. Tako je taj plan, umjesto 'taktičkog

poteza', postao sudbina Bosne i Hercegovine", kaže Borogovac. Ipak, američki Kongres se vratio pitanju naoružavanja Bosne u januaru 1995, šest mjeseci prije genocida u Srebrenici. Tu rezoluciju (nacrt zakona senatora Boba Dola), svojim vetom zaustavio je predsjednik Clinton, jer su, kako je rekao, "Bosanci ponovo izabrali mirovni proces radije nego naoružavanje." U tekstu zakona piše i ovo: (b-1) "Predsjednik će ukinuti američki embargo na oružje Vladi Bosne i Hercegovine ukoliko se učini sljedeće: Vlada Sjedinjenih Država primi zahtjev od Vlade Bosne i Hercegovine za ukidanje embarga na oružje, i da u ostvarenju svojih suverenih prava, kao nezavisna nacija, podnese zahtjev Vijeću sigurnosti Ujedinjenih nacija za odlazak UNPROFOR-a iz Bosne i Hercegovine..." Umjesto da zatraži ukidanje embarga i povlačenje UNPROFOR-a koji, blago rečeno, nije ostvario svoj zadatak zaštite "sigurnih zona", Alija Izetbegović je na brzinu i mimo znanja ostalih članova Predsjedništva, kao što je već rečeno, 8. (a zatim i 26) septembra 1995. preko ministra Šaćirbegovića potpisao plan o podjeli BiH u omjeru 51:49, i to na početku nezaustavljive ofanzive 5. korpusa na Banju Luku. A zatim je 24. oktobra 1995. godine ponovo pred Generalnom skupštinom UN-a zatražio da ostane UNPROFOR (koji se već do krajnosti osramotio tokom genocida u Srebrenici), sahranivši definitivno sve napore da se ukine embargo na oružje. Tom prilikom on je pred Generalnom skupštinom rekao da Bosanci ionako pobjeđuju, pa im više nije potrebno oružje, mada je samo godinu dana prije toga tvrdio da su Srbi toliko jaki da ih ne treba izazivati ukidanjem embarga. Pokazala se tačnom izjava američkog državnog sekretara Warrena Christophera pred Kongresom da "sve tri strane u BiH žele podjelu države."

Zanimljivo je i to da je Izetbegović od početka pristajao na to da entitet RS bude monoetnički, a drugi dio države multietnički, pa se na kraju dogodilo ono što su neki predviđali: da on neće uspjeti da stvori islamsku državu u srcu Evrope, ali će stvoriti novu srpsku državu. Tuđmanu je obećao konfederaciju s polovinom Bosne, što je nacionalističkom lideru Hrvatske dalo ubjedljivo opravdanje za njegovu politiku podjele BiH. Pozivajući se isključivo na Bošnjake, tj. muslimane, a ne na građane, praveći od Armije BiH muslimansku vojsku, uvodeći vjerske rituale u politiku i vjersku poslušnost kao model upravljanja, Izetbegović je čitav bošnjački narod odveo u srednji vijek, na rub propasti. Uvođenjem kategorije šehida (onih koji su poginuli u borbi za vjeru) on je ponizio sve Srbe i Hrvate i ostale u Armiji BiH. Legalizujući postojanje Republike Srpske, on je poništio i volju građana, i državnost BiH, kršeći zakletvu da će poštovati (tadašnji) Ustav i suverenitet BiH. Prihvatajući koncept "zaštićenih zona" i njihovu demilitarizaciju Izetbegović je te teritorije direktno izručio agresoru. Pokazuje to i sudbina Bihaća, u kojem su general Atif Dudaković, Izet Nanić i drugi komandanti odbili da predaju oružje, pa su uspjeli ne samo da se odbrane već i da krenu u

konačno oslobađanje BiH, koje bi se i dogodilo da ih nije zaustavio potpis na plan o podjeli Bosne, jer niko u međunarodnoj zajednici ne bi samoinicijativno zaustavio oslobađanje države – žrtve dvostruke agresije. I niko ne bi, na svoju odgovornost, smjestio Srebrenicu, mjesto jedinog genocida u Evropi nakon Drugog svjetskog rata, na teritoriju koja pripada izvršiocima tog genocida, da nije bilo Alije Izetbegovića.

Put bez povratka

Da se vratimo još malo sporazumu koji je zaustavio ofanzivu Armije BiH ne samo prema Banjoj Luci već i na drugim dijelovima fronta. Potpuni slom Vojske RS-a i nestanak te secesionističke tvorevine bili su pitanje dana. (“Ukoliko se ofanziva ne zaustavi, za 36 sati možete očekivati potpuni slom Republike Srpske”, napisao je u svom apelu Nikola Koljević.) Tada je 5. korpus, u silovitoj ofanzivi, za dva dana, 11. i 12. oktobra, oslobodio Sanski Most, Mrkonjić-Grad, hidroelektranu Bočac i veliki dio Manjače i došao na prilaze Prijedoru i Bosanskom Novom, ali je zaustavljen definitivnim Šaćirbegović – Izetbegovićevim ženevskim pristankom na stvaranje Republike Srpske.

Sjetimo se: ubrzo nakon Šaćirbegovićevog potpisivanja dokumenta pod naslovom “Osnovni principi mira u Bosni i Hercegovini” 8. septembra 1995. godine, Izetbegović i Haris Silajdžić predstavljaju taj dokument (kojim se definitivno priznaje Republika Srpska) članovima Predsjedništva BiH u Sarajevu. Ali oni odbijaju dati svoju saglasnost. Ipak, uprkos tome, dakle protiv volje Predsjedništva, Izetbegović šalje Šaćirbegovića da 26. septembra 1995. definitivno potpiše sporazum koji finalizira i betonira etničku podjelu i zaustavlja borbu za konačno oslobađanje države. Taj je dokument poslužio kao temelj Dejtonskog mirovnog sporazuma koji nam niko nije nametnuo, jer su etničku podjelu, kako je Izetbegović rekao, “narodi htjeli”. BiH je podijeljena na dvije *de facto* države, spriječen je povratak miliona ljudi svojim kućama i otvorena su vrata za stvaranje velike Srbije, koja se nije mogla napraviti u ratu, ali pristankom bošnjačkog političkog vrha to je postalo moguće u miru. Zar je onda čudno što je Franjo Tuđman dodijelio nakon toga odlikovanje “Kraljice Jelene” Izetbegoviću, a “Zrinskog” Muhamedu Šaćirbegoviću?

Alija Izetbegović je, pristankom na koncept “sigurnosnih zona”, a pogotovo na njihovu demilitarizaciju, ostavio bespomoćni narod Srebrenice i Žepe u okruženju surovog neprijatelja i tako ga direktno izručio dželatima. Uz to, kako navodi Borogovac, kad je podignuta optužnica protiv generala

McKenziya zbog silovanja bošnjačkih žena i djevojčica u srpskim logorima za žene, za šta su postojali sigurni dokazi, tu optužnicu je Izetbegović zaustavio. “Kada je Roy Gutman, novinar News Day-a iz New Yorka, čovjek koji je dobio Pulitzerovu nagradu za novinarsko istraživanje genocida u Bosni, upitao Izetbegovića zašto je poštedito McKenzia, on je odgovorio: 'Nama još treba UNPROFOR'. Kao da bez McKenzia nema UNPROFOR-a”, piše Borogovac. I dodaje: “Da li jedan iskreni musliman tako olako ispušta iz ruku pravde silovatelja muslimanki?”

Zato se postavlja pitanje da li je Alija Izetbegović bio fanatični musliman, koji je zaista želio stvoriti kakvu-takvu islamsku državicu u srcu Evrope, ili je u pitanju nešto drugo? “Da je Izetbegović zaista 'muslimanski fundamentalista', on bi to krio iz političkih razloga dok ne izvojuje pobjedu”, kaže autor. “Upravo suprotno, on vodi na hadždž 400 vojnika Armije BiH 1994. Glumeći islamskog fundamentalistu Izetbegović je dao ogromne propagandne mogućnosti Srbima. Ko živi na Zapadu zna kakav je politički hendikep nositi 'image' islamskog fundamentaliste. Sjetimo se, dok nismo imali taj 'image', čitav svijet nas je priznao i glasao za sankcije Srbiji i Crnoj Gori.” U svjetlu ovih činjenica sad je lakše razumjeti islamizaciju Armije BiH, dolazak mudžahedina, uvođenje vjerskih rituala u javni život i prenatraglašenu ulogu Islamske zajednice u političkom i javnom životu Izetbegovićeve “bošnjačke republike”, ali i njegove otvorene kritike borcima koji su, bez njegovog znanja, oslobađali okupirane teritorije (naprimjer Vlašić) ili onima koji su glasno sanjali o oslobađanju cijele BiH. Lakše je razumjeti i zaustavljanje potpune kapitulacije Karadžićevih i Mladićevih snaga, koje su, uoči potpisivanja sporazuma u Ženevi, bile u potpunom rasulu. Tim potpisom je poraz srpskih snaga pretvoren u njihovu pobjedu, a velika pobjeda Armije BiH u totalni poraz.

Na kraju se završilo onako kako su ideolozi velike Srbije i planirali: Dejtonskim sporazumom i legalizovanjem onoga što je stečeno zločinima, etničkim čišćenjem i genocidom, sa punim pristankom bošnjačkog političkog vođstva. Pri tome od Izetbegovićeve “bošnjačke republike” nije ostalo ni traga, kao što ni traga nije ostalo od građanskog ustava Republike BiH i jedinstvene države za kakvu su glasali građani BiH i za koju su živote dali toliki muškarci, žene i djeca. Nakon svega ostaje pitanje: hoćemo li, svi zajedno, uspjeti da se izborimo sa istinom o onome što nam se dešavalo i sa posljedicama jedne pogubne politike koja je uništila državu kakvu smo imali i kakvu i danas sanjamo?